

Tiesa precizē dažus noteikumus direktīvā par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā

Šī direktīva nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar ko tiek pieļauta tāda īpašuma konfiskācija par labu valstij, par kuru tiek apgalvots, ka tas pieder citai personai, nevis attiecīgā noziedzīgā nodarījuma izdarītājam, ja šai citai personai nav iespējas piedalīties konfiskācijas procedūrā

Divi Bulgārijas valstspiederīgie (turpmāk tekstā – “attiecīgās personas”) tika notiesāti par to, ka 2019. gada februārī Varnā (Bulgārija) bez atļaujas realizācijas nolūkā glabāja sevišķi bīstamas narkotiskās vielas. Pēc šīs notiesāšanas *Okrazhna prokuratura – Varna* (Varnas apgabala prokuratūra) lūdza *Okrazhen sad Varna* (Varnas apgabaltiesa) konfiscēt naudas summas, kas tika atrastas attiecīgo personu mājokļos kratīšanas laikā.

Tiesas sēdē šajā tiesā attiecīgās personas paziņoja, ka konfiscētās naudas summas pieder attiecīgo personu ģimenes locekļiem. Pēdējie minētie nepiedalījās tiesvedībā minētajā tiesā, jo valsts tiesības to nepieļauj. Šī pati tiesa atteicās atļaut konfiscēt minētās naudas summas, uzskatot, ka noziedzīgais nodarījums, par kuru attiecīgās personas tika notiesātas, pēc rakstura nebija tāds, kas nevarēja radīt ekonomiskus ieguvumus. Turklāt, lai gan bija pierādījumi tam, ka šīs attiecīgās personas ir nodarbojušās ar narkotisko vielu pārdošanu, attiecībā uz viņām netika sākta kriminālvajāšana un viņas netika notiesātas par šādu noziedzīgo nodarījumu. Varnas apgabala prokuratūra apstrīdēja šo spriedumu, apgalvojot, ka, piemērojot atbilstošās valsts tiesību normas, minētā tiesa neesot ņēmusi vērā Direktīvu 2014/42¹.

Šādos apstākļos iesniedzējtiesa nolēma uzdot Tiesai jautājumu par pārrobežu situācijas nepieciešamību, lai varētu piemērot Direktīvu 2014/42, par šajā direktīvā paredzētās konfiskācijas apjomu, kā arī par apjomu tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas ir atzītas trešai personai, kura apgalvo vai attiecībā uz kuru tiek apgalvots, ka tai pieder konfiscējamais īpašums. Tādējādi Tiesa spriedumā spriež par jautājumiem, kuriem ir izšķiroša nozīme, lai precizētu Direktīvas 2014/42 piemērošanas jomu un atsevišķu tās galveno jēdzienu interpretāciju.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa konstatē, ka **narkotisko vielu glabāšana to realizācijas nolūkā ietilpst Direktīvas 2014/42 piemērošanas jomā, lai gan visi fakti, kas ir saistīti ar šī noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, attiecas tikai uz vienu dalībvalsti**. Saskaņā ar LESD² šāds noziedzīgs nodarījums ir viens no īpaši smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, kas ir minēti šajā līgumā. Līdz ar to Savienības likumdevēja kompetencē ir pieņemt minimālus saskaņošanas noteikumus attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanu šajā jomā, jo šī kompetence attiecas arī uz situācijām, kurās konkrēta noziedzīga nodarījuma fakti ir saistīti tikai ar vienu dalībvalsti.

Otrkārt, Tiesa uzskata, ka Direktīvā 2014/42 ir paredzēta ne tikai to īpašumu konfiskācija, kuri veido ekonomisku ieguvumu, kas izriet no noziedzīga nodarījuma, par kuru ir ticis notiesāts šī noziedzīgā nodarījuma izdarītājs, **bet arī tāda īpašuma konfiskācija, kas pieder noziedzīgā**

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV 2014, L 127, 39. lpp.).

² LESD 83. panta 1. punkts.

nodarījuma izdarītājam un par ko valsts tiesa, kas izskata lietu, ir pārliecināta, ka tas ir iegūts no citām noziedzīgām darbībām. Tomēr šāda konfiskācija ir jāveic, ievērojot šajā direktīvā paredzētās garantijas³, un uz to attiecas nosacījums, ka noziedzīgais nodarījums, par kuru tā izdarītājs ir notiesāts, ir viens no šajā direktīvā uzskaitītajiem⁴ un ka šis noziedzīgais nodarījums var radīt tiešu vai netiešu ekonomisku ieguvumu.

Attiecībā uz pirmā veida konfiskāciju ir nepieciešams, lai noziedzīgi iegūtie līdzekļi, kurus ir paredzēts konfiscēt, **izrietētu no noziedzīga nodarījuma, par kuru attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma izdarītāju ir pasludināts galīgs notiesājošs spriedums.**

Attiecībā uz otro gadījumu, kurš attiecas uz īpašumu paplašinātu konfiskāciju⁵, Tiesa precizē, pirmkārt, ka, nosakot, vai noziedzīga nodarījuma rezultātā var tikt gūts ekonomisks ieguvums, **dalībvalstis var ņemt vērā *modus operandi*, piemēram, vai noziedzīgais nodarījums tika izdarīts saistībā ar organizētu noziedzību vai ar nodomu radīt regulāru peļņu noziedzīgu nodarījumu rezultātā**⁶. Otrkārt, valsts tiesas pārliecībai, ka īpašums ir iegūts no noziedzīgas darbības, **ir jābūt pamatotai ar lietas apstākļiem, tostarp precīziem faktiem un pieejamiem pierādījumiem**⁷. Šajā kontekstā tiesa tostarp var ņemt vērā nesamērīgumu starp attiecīgā īpašuma vērtību un notiesātās personas likumīgajiem ienākumiem⁸.

Visbeidzot attiecībā uz trešo personu aktīvu konfiskāciju⁹ tā paredz, ka **ir jāpierāda gan tas, ka aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ir nodevusi noziedzīgi iegūtus līdzekļus trešai personai vai ka trešā persona ir saņēmusi šādus noziedzīgi iegūtus līdzekļus, kā arī tas, ka šī trešā persona zināja, ka šīs nodošanas vai saņemšanas mērķis bija izvairīties no konfiskācijas.**

Treškārt, Tiesa nospriež, ka Direktīva 2014/42, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, **nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā par labu valstij ir atļauts konfiscēt īpašumu, par kuru tiek apgalvots, ka tas pieder personai, kura nav noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, ja šai personai nav iespējas piedalīties konfiskācijas procedūrā.** Šī direktīva uzliek dalībvalstīm pienākumu veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, kuras skar tajos paredzētie pasākumi, tostarp trešām personām, kuras apgalvo vai attiecībā uz kurām tiek apgalvots, ka tām pieder īpašums, kuru ir paredzēts konfiscēt, **ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un lietas taisnīgu izskatīšanu, lai aizstāvētu savas tiesības**¹⁰. Turklāt minētajā direktīvā ir paredzētas vairākas īpašas garantijas, lai nodrošinātu šādu trešo personu pamattiesību aizsardzību. Šo garantiju vidū ir **tiesības uz advokāta palīdzību visā konfiskācijas procedūras laikā**¹¹, kas acīmredzami ietver šo trešo personu tiesības tikt uzklaustītām šīs procedūras ietvaros, tostarp tiesības aizstāvēt savas īpašumtiesības uz īpašumu, kuru ir paredzēts konfiscēt¹².

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

³ Direktīvas 2014/42 8. panta 8. punkts.

⁴ Direktīvas 2014/42 5. panta 2. punkts.

⁵ Direktīvas 2014/42 5. pants.

⁶ Direktīvas 2014/42 20. apsvērums.

⁷ Direktīvas 2014/42 21. apsvērums.

⁸ Direktīvas 2014/42 5. panta 1. punkts.

⁹ Direktīvas 2014/42 6. pants.

¹⁰ Direktīvas 2014/42 8. panta 1. punkts.

¹¹ Direktīvas 2014/42 8. panta 7. punkts.

¹² Direktīvas 2014/42 8. panta 9. punkts.

